

GĂINĂ, Viorel

Studii: Facultatea de Drept din cadrul Universității din București (1983);
doctor în drept, Universitatea din București (1996).

Activitate: Avocat (din 1998); membru în Consiliul Baroului Dolj (din 2007);
formator la Institutul Notarial Român (din 2012); cadru didactic universitar
la Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova, unde a parcurs până în
prezent următoarele trepte ale carierei didactice: profesor universitar (din
2003); conferențiar universitar dr. (1997-2003); lector universitar
(1992-1997); prodecan al Facultății de Drept (2000-2008; 2016-prezent);
membru în Senatul Universității (2000-2008); membru în Colegiul de
redacție al Revistei de Științe Juridice Craiova (2000-2008); membru în
Comisia nr. 7 Drept la Consiliul National de Evaluare și Acreditare
Academică (1997-2000).

Publicații: Autor a numeroase lucrări, dintre care: Regimul juridic al investi-
țiilor străine și condiția juridică a investitorilor străini în România (1996);
Drept civil. Ideea curgerii timpului și consecințele ei juridice (2002 –
coautor); Drept comercial român. Comercianții persoane fizice și juridice.
Fondul de comerț. Auxiliarii comercianților (2003); Drept comercial român.
Introducere în dreptul comercial. Faptele de comerț (2003); Drept comercial
român. Introducere în teoria generală a obligațiilor comerciale. Contracte
comerciale speciale (2003). Curs de drept comercial român (2003); Drept
civil. Contracte speciale (2004 – coautor); Drept comercial român (2010 –
coautor). Autor a peste 65 de articole în materia dreptului comercial,
dreptului mediului, dreptului civil și al insolvenței, publicate în reviste de
specialitate (Revista de Științe Juridice, Revista de Drept Comercial,
Dreptul, Tribuna Economică etc.).

Viorel Găină

Contracte aferente exploatării întreprinderii comerciale

Editura C.H. Beck
București 2017

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 140 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin reproducere, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Contracte aferente exploatării întreprinderii comerciale
Viorel Găină

Copyright © 2017 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GĂINĂ, VIOREL

Contracte aferente exploatării întreprinderii comerciale / Viorel
Găină. - București : Editura C.H. Beck, 2017
Conține bibliografie
ISBN 978-606-18-0666-9

34

Editura C.H. Beck

Str. Serg. Nuțu Ion nr. 2, sector 5, București

Tel.: 021 410.08.47; 021 410.08.09;

Fax: 021 410.08.48

E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Ancuța Toma

Cuprins

Abrevieri XIII

**Titlul I. Formarea și executarea contractelor aferente
exploatării întreprinderii comerciale 1**

**Capitolul I. Încheierea contractelor aferente exploatării
întreprinderii comerciale 3**

Secțiunea 1. Noțiunea și regimul juridic aplicabil
contractelor aferente exploatării întreprinderii
comerciale 3

§1. Noțiunea contractelor aferente exploatării
întreprinderii comerciale 3

§2. Regimul juridic aplicabil contractelor încheiate
pentru exploatarea unei întreprinderi comerciale 4

Secțiunea a 2-a. Încheierea contractelor privind
exploatarea întreprinderii comerciale 6

§1. Principiile care guvernează formarea contractelor
privind exploatarea unei întreprinderi comerciale 6

§2. Formarea acordului de voințe 11

§3. Momentul încheierii contractului 23

§4. Locul încheierii contractului 26

§5. Cuprinsul contractului 27

§6. Particularități ale încheierii contractelor
la distanță 29

§7. Particularități ale încheierii contractelor
prin mijloace electronice 32

**Capitolul II. Executarea contractelor aferente
exploatării întreprinderii comerciale 35**

Secțiunea 1. Plata în contractele încheiate între
profesioniști și între aceștia și autorități contractante 35

§1. Principiile executării obligațiilor contractuale	35
§2. Regulile generale în materie de plată	37
§3. Reguli specifice aplicabile plății în contractele între profesioniștii comercianți și între aceștia și autorități contractante	41
Secțiunea a II-a. Solidaritatea codebitorilor	45
§1. Noțiunea și prezumția solidarității codebitorilor	45
§2. Efectele solidarității codebitorilor	47
Secțiunea a 3-a. Mandatul oneros pentru acte de exercitare a unei activități profesionale	48
§1. Noțiunea și caracterul mandatului	48
§2. Mandatul cu titlu oneros prezumat	48
Secțiunea a 4-a. Prețul rezonabil în contractele între profesioniști	49
§1. Noțiunea și determinarea prețului	49
§2. Prețul rezonabil în contractele între profesioniști	50
Secțiunea a 5-a. Răspunderea debitorului profesionist comerciant pentru nerespectarea obligațiilor contractuale	51
§1. Regulile generale privind răspunderea pentru nerespectarea obligațiilor contractuale	51
§3. Curgerea de drept a dobânzilor	54
§4. Reguli specifice privind daunele-interese în raporturile dintre profesioniști	60

Titlul II. Contracte aferente exploatării întreprinderii comerciale..... 63

Capitolul I. Contractul de vânzare-cumpărare 65

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterul juridic și condițiile de validitate ale contractului de vânzare-cumpărare	65
§1. Noțiunea contractului de vânzare-cumpărare	65
§2. Caracterul juridic ale contractului de vânzare-cumpărare	66
§3. Condițiile de validitate	67
Secțiunea a 2-a. Efectele contractului de vânzare-cumpărare comercială	74
§1. Obligațiile vânzătorului	74

§2. Obligațiile cumpărătorului	83
Secțiunea a 3-a. Varietăți ale contractului de vânzare-cumpărare	87
§1. Identificarea varietăților	87
§2. Vânzare cu grămadă (bloc)	88
§3. Vânzarea bunurilor de gen	88
§4. Vânzarea fondului de comerț	89
§5. Vânzarea pe încercate	89
§6. Vânzare pe gustate	89
§7. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	90

Capitolul II. Contractul de mandat 91

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterul juridic și condițiile de validitate ale contractului de mandat	91
§1. Noțiunea contractului de mandat	91
§2. Caracterul juridic ale contractului de mandat	92
§3. Delimitări ale contractului de mandat aferent exploatării unei întreprinderi comerciale față de alte contracte	92
§4. Condițiile de validitate	94
§5. Felurile mandatului	95
§6. Durata și întinderea mandatului	96
Secțiunea a 2-a. Efectele și încetarea contractului de mandat	96
§1. Efectele contractului de mandat cu reprezentare	96
§2. Efectele mandatului fără reprezentare	99
§3. Încetarea contractului de mandat cu reprezentare	100

Capitolul III. Contractul de comision 101

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterul juridic și condițiile de validitate ale contractului de comision	101
§1. Noțiunea contractului de comision	101
2. Definiție	101
§2. Caracterul juridic ale contractului de comision	102

§3. Delimitări și interferențe între contractul de comision și contractul de mandat	102
§4. Condițiile de validitate ale contractului de comision.....	102
Secțiunea a II-a. Efectele juridice ale contractului de comision.....	104
§1. Categorii de raporturi	104
§2. Raporturile dintre comitent și comisionar	104
§3. Dreptul de retenție al comisionarului	106
§4. Raporturile dintre comisionar și terți	107
§5. Convenția „star del credere”	107
§6. Încetarea contractului de comision.....	108

Capitolul IV. Contractul de consignație 109

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele și condițiile de validitate	109
---	------------

§2. Caracterele juridice ale contractului de consignație.....	110
§3. Delimitări și interferențe ale contractului de consignație față de alte contracte	110
§4. Condițiile de validitate ale contractului de consignație	111

Secțiunea a 2-a. Efectele juridice și încetarea contractului de consignație	113
--	------------

§1. Categoriile de raporturi juridice	113
§2. Raporturile dintre consignatar și consignat	113
§4. Încetarea contractului de consignație	116

Capitolul V. Contractul de agenție..... 117

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele juridice și condițiile de validitate ale contractului de agenție.....	117
---	------------

§1. Noțiunea contractului de agenție.....	117
§2. Caracterele juridice ale contractului de agenție	118
§3. Domeniu de aplicare	118
§4. Delimitări și interferențe între contractul de agenție și contractul de mandat	118

§5. Condițiile de validitate ale contractului de agenție	119
Secțiunea a 2-a. Cuprinsul contractului de agenție	120
§1. Părțile, obiectul împuternicirii și durata contractului de agenție	120
§2. Clauza de exclusivitate și clauza de neconcurență.....	121
§3. Remunerația agentului	122
Secțiunea a 3-a. Efectele juridice și încetarea contractului de agenție.....	124
§1. Categorii de raporturi	124
§2. Efectele raporturilor dintre agent și comitent.....	124
§3. Efectele față de terți	130
§4. Încetarea contractului de agenție.....	130

Capitolul VI. Contractul de report 133

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele și condițiile de validitate ale contractului de report.....	133
---	------------

§1. Noțiunea contractului de report.....	133
§2. Caracterele juridice ale contractului de report	134
§3. Natura juridică a contractului de report.....	134
§4. Condițiile de validitate ale contractului de report	135

Secțiunea a 2-a. Efectele juridice și încetarea contractului de report.....	137
--	------------

§1. Efecte juridice ale contractului de report	137
§2. Încetarea contractului de report.....	138

Capitolul VII. Contractul de cont curent 139

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele juridice și condițiile de validitate ale contractului de cont curent ..	139
---	------------

§1. Noțiunea contractului de cont curent	139
§2. Caractere juridice ale contractului de cont curent.....	140
§3. Natura juridică a contractului de cont curent.....	140
§4. Condițiile de validitate ale contractului de cont curent	141

Secțiunea a 2-a. Efectele juridice și încetarea

contractului de cont curent	142
§1. Efectele juridice ale contractului de cont curent ..	142
§2. Închiderea contului curent.....	144
§3. Încetarea contractului de cont curent	145

Capitolul VIII. Contractul de leasing 146

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele juridice, tipurile și

condițiile de validitate ale contractului de leasing.....	146
§1. Noțiunea contractului de leasing	146
§2. Caracterele juridice	147
§3. Natura juridică a contractului de leasing	148
§4. Delimitarea contractului de leasing față de alte contracte.....	148
§5. Tipurile de contracte de leasing	149
§6. Condițiile de validitate ale contractului de leasing.....	150

Secțiunea a 2-a. Încheierea contractului de leasing..... 152

§1. Reguli de încheiere a contractului	152
§2. Cererea de ofertă a utilizatorului	152
§3. Perfectarea contractului de leasing.....	152
§4. Cuprinsul contractului de leasing.....	153
§5. Publicitatea contractului de leasing.....	153

Secțiunea a 3-a. Efectele juridice și încetarea

contractului de leasing	153
§1. Identificarea efectelor contractului de leasing.....	153
§2. Drepturile și obligațiile locatorului/finanțatorului.....	154
§3. Drepturile și obligațiile utilizatorului	157
§4. Încetarea contractului de leasing	159

Capitolul IX. Contractul de franciză 160

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele și condițiile

de validitatea ale contractului de franciză.....	160
§1. Noțiunea contractului de franciză	160
§2. Caractere juridice ale contractului de franciză	161
§4. Caracteristicile francizei.....	162
§5. Rețeaua de franciză	162

§6. Părțile contractului de franciză.....	162
§7. Condiții de validitate	163
§8. Principiile contractului de franciză	164
§9. Încheierea contractului de franciză	164
§10. Cuprinsul contractului	165

Secțiunea a 2-a. Efectele juridice și încetarea

contractului de franciză	165
§1. Identificarea efectelor.....	165
§2. Drepturile și obligațiile francizorului	166
§3. Drepturile și obligațiile beneficiarului	167
§4. Încetarea contractului de franciză	170

Bibliografie selectivă..... 171

Capitolul I

Încheierea contractelor aferente exploatării întreprinderii comerciale

Secțiunea 1. Noțiunea și regimul juridic aplicabil contractelor aferente exploatării întreprinderii comerciale

§1. Noțiunea contractelor aferente exploatării întreprinderii comerciale

1. Reglementarea unitară a obligațiilor în materia dreptului privat. Codul civil român a fost fundamentat pe concepția monistă de reglementare a raporturilor de drept privat.

Concretizarea concepției moniste s-a făcut prin dispozițiile art. 2 C.civ. în care se dispune că obiectul acestuia îl constituie normele juridice care reglementează raporturile patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane ca subiecte de drept civil, iar conținutul acestui cod constă într-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul său.

Formarea și executarea obligațiilor specifice dreptului privat sunt reglementate unitar prin dispozițiile Codul civil.

Zona dreptului privat în care concepția monistă a Codul civil s-a concretizat cel mai mult este cea a obligațiilor.

Reglementarea unitară a obligațiilor specifice dreptului privat nu a exclus¹, însă, existența unor reguli speciale privind formarea,

¹ St.D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 403; V. Nemeș, *Drept Comercial*, Ed. Hamangiu,

modificarea, transmiterea și executarea obligațiilor derivate din raporturile la care participă profesioniștii comercianți în exploatarea unei întreprinderi comerciale.

2. Noțiunea contractelor aferente exploatării întreprinderii comerciale. Contractele încheiate pentru exploatarea unei întreprinderi comerciale se disting de contractele încheiate de simplii particulari prin următoarele: sunt încheiate de profesioniștii comercianți; au ca obiect producerea de mărfuri, circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii; au ca scop obținerea unui profit.

Considerăm că prin contractele aferente exploatării întreprinderii comerciale se înțelege¹ contractele încheiate de profesioniștii comercianți pentru producerea, schimbul și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii cu scopul de a obține profit.

§2. Regimul juridic aplicabil contractelor încheiate pentru exploatarea unei întreprinderi comerciale

1. Regimul juridic general. Contractele privind exploatarea unei întreprinderi comerciale sunt supuse regimului juridic general prevăzut de normele Codul civil în materie de obligații.

Aplicarea principiilor generale privind formarea și executarea contractelor în materia raporturilor la care participă profesioniștii comercianți este consacrată expres prin dispozițiile art. 3 C.civ., în care se prevede că dispozițiile acestui cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

Regulile generale privind obligațiile sunt cuprinse în art. 1164-1323 și art. 1469-1565 C.civ. și sunt aplicabile atât pentru contractele numite, cât și pentru cele nenumite.

București, 2015, p. 257; Gh. Piperea, *Introducere în dreptul contractelor profesionale*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 1.

¹ St.D. Cărpenu, op. cit., 2014, p. 403.

2. Regimul juridic special. Exploatarea unei întreprinderi comerciale generează raporturi juridice care au o anumită specificitate.

Pentru a acoperi reglementativ o asemenea specificitate, în Codul civil au fost cuprinse reguli derogatorii¹ de la regimul juridic unitar, care sunt aplicabile doar raporturilor juridice generate de exercițiul activității unei întreprinderi.

Regulile specifice aplicabile raporturilor la care participă profesioniștii comercianți sunt cu privire la solidaritatea codebitorilor, curgerea de drept a dobânzilor, mandatul oneros în exercitarea unei activități comerciale, prețul rezonabil.

Pentru obligațiile contractate în exercițiul activității unei întreprinderi se prezumă solidaritatea între debitori dacă prin lege nu se prevede altfel (art. 1446 C.civ.).

Dacă obligația de a plăti o sumă de bani asumată în exercițiul activității unei întreprinderi nu a fost executată, atunci debitorul se află de drept în întârziere [art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ.].

Când mandatul este dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale, se prezumă că acesta este cu titlu oneros (art. 2010 C.civ.).

Dacă un contract încheiat între profesioniști nu stabilește prețul și nici nu are o modalitate pentru determinarea acestuia, se presupune că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obișnuit în domeniul respectiv pentru aceleași prestații, realizate în condiții comparabile sau, în lipsa unui asemenea preț, un preț rezonabil (art. 1233 C.civ.).

Pentru anumite contracte, cum sunt contractul de leasing², contractul de franciză³, contractul de factoring⁴, încheiate de

¹ C. Gheorghe, Regulile specifice privind contractele profesioniștilor, în RDC nr. 11/2011, p. 105.

² O.G. nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, republicată (M.Of. nr. 9 din 12 ianuarie 2000).

³ O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei, republicată (M.Of. nr. 180 din 14 aprilie 1998).

⁴ O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, republicată (M.Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006).

profesioniști există reguli specifice care sunt cuprinse în legile speciale care reglementează asemenea contracte.

Regulile specifice pentru anumite contracte se aplică și contractelor nenumite dacă aceste contracte se aseamănă cel mai mult cu contractul care are o asemenea reglementare specială (art. 1168 C.civ.).

Secțiunea a 2-a. Încheierea contractelor privind exploatarea întreprinderii comerciale

§1. Principiile care guvernează formarea contractelor privind exploatarea unei întreprinderi comerciale

1. Libertatea contractuală

Formarea obligațiilor în raporturile juridice la care participă profesioniștii comercianți este guvernată de principiul libertății contractuale.

Părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora în limitele impuse de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri (art. 1169 C.civ.).

Libertatea contractuală este un principiu¹ al dreptului privat și constă în dreptul conferit unei persoane de a încheia orice contract cu orice persoană fizică sau juridică și cu clauzele pe care părțile le stabilesc de comun acord în limitele impuse de lege, ordinea publică și bunele moravuri.

Principiul libertății contractuale este aplicabil atât raporturilor contractuale dintre întreprinzătorii cu capital privat, cât și raporturilor contractuale la care participă regiile autonome, societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital de stat².

¹ St.D. Cărpănuș, op. cit., 2014, p. 405.

² Art. 47-48 din Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților de stat ca regii autonome și societăți comerciale (M.Of. nr. 98 din 8 august 1990).

2. Elementele structurale specifice principiului libertății contractuale

2.1. Identificarea elementelor specifice. Libertatea contractuală în raporturile la care participă profesioniștii se identifică prin elemente specifice, cum sunt: exprimarea liberă a voinței la încheierea contractului; specificitatea probelor în litigiile dintre profesioniști; posibilitatea soluționării litigiilor dintre profesioniști pe calea arbitrajului.

Particularitățile principiului libertății contractuale în raporturile la care participă profesioniștii comercianți se manifestă în concret în diferitele segmente de formare și executare a contractelor respective.

2.2. Exprimarea liberă a voinței la încheierea contractelor. Contractul, ca principal izvor de drepturi și obligații, ia naștere prin simplul acord de voință al părților contractante dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă¹.

Încheierea contractelor la care participă profesioniștii comercianți este, de regulă, lipsită de formalismul excesiv care domină încheierea contractelor dintre simplii particulari.

Lipsa de formalism la încheierea contractelor la care participă profesioniștii comercianți este determinată de imperative care țin de specificul activității de exploatare a unei întreprinderi comerciale, cum sunt: celeritatea tranzacțiilor; creditul; scopul obținerii de profit etc.

Modalitățile în care se pot încheia contractele de către profesioniștii comercianți sunt diverse și au o anumită specificitate.

Contractele se pot încheia în funcție de voința și interesele părților în formă scrisă (scrisoare; telex; fax; e-mail), verbal, prin telefon sau prin mijloace electronice.

Forma scrisă a contractului este impusă de lege ca o condiție de validitate a contractului destul de rar (de exemplu, cambia, biletul la ordin, cecul). Ea este frecventă, însă, ca mijloc de probă (de

¹ Art. 1178 C.civ.